

MEDAL NA CZEŚĆ MĘCZENNIKÓW SPRAWY POLSKIEJ.

KOMMISSJA GMINY BRUXELSKEJ

EMIGRACJI POLSKIEJ.

Bracia! Gmina Brukselska uchwaliła odbicie medalu z napisem : *Wygnancy Męczennikom*. Szczegóły rzecz objaśniające niżej są zamieszczone — dosyć tu nadmienić że znakomici artyści pomysł zrozumieli, gotowość swą przyrzekli. Nam wezwanym w skład Kommissji medalowej, dano polecenie zaprosić Emigrację do spółnictwa w wykonaniu i w kosztach, co niniejszém czynimy. Głos ten poruszy zapewne wszystkich Polaków — myśl którą streczymy będzie waszą myślą. Nie baczcie na to kto do was przemawia — kto woła do czynu obywatelskiego. Zwróćcie tylko oczy ku Polsce zalanej mordem, pobielanej sterczącymi kośćmi męczenników, rzeźwionej nieustanném poświęceniem, ciągłemi ofiarami — a radźcie się własnego sumienia. Spójrzycie na starce przykute do moskiewskich tacek, na zastęp młodzi która zawsze katowi pastwy dostarcza; spójrzycie na niewiasty publicznie przez urzędowych oprawców chłostane — a słuchajcie bicia waszego serca.... Zważcie ile to u nas matek w rozpacz, sierót w żałobie, jaki tam powszechny jęk, jakie sług bożych prześladowanie, gnębienie całego narodu — a powiedźcie czy nie warto przekazać potomnym tak bezprzykładnych okrucieństw z jednej strony, z drugiej tak niezłomnej wiary którą dziec azjatycka próżno usiłuje wykorzenić!

Bracia! Miłość Ojczyzny, uwielbienie dla naszych męczenników, wysoki wzgląd na wpływ jaki wywrze zgodna manifestacja, szczególnie dziś kiedy nowe ofiary ziemię naszą zakrwawiły, nakazują każdemu Polakowi zgiąć kolano przed ołtarzem bolejącej Polski; nakazują nam wszystkim w oddaniu tej czci połączyć się. Jakiegokolwiek są nasze domowe zajścia, niech one umilkną w chwili uroczystej, w chwili podniesienia narodowego sakramentu.... Niechże więc całe tułactwo złoży hołd męczeństwu Polski — niechże z piersi naszych wyjdzie jednomyślny okrzyk : Cześć Ojczyźnie naszej! Cześć Polsce napawanej codziennie kielichem goryczy, a nie upadającej pod ciężarem krzyża! Cześć poświęceniu, odwadze i wytrwałym cierpieniem! Cześć niezachwianej wierze! Cześć tym co za Polskę umierają! Cześć apostołom i męczennikom, którzy z tułactwa pomknęli się do kraju — i nie wrócili! Cześć tym co, pod ojczystą strzechą, naocni świadkowie dzikiej przemocy, w obec najwyższego ucisku, drgnęli najwyższém tchnieniem patriotyzmu — i zdobyli palmę nieśmiertelności!

Bracia! Wiatr rozniosł święcone prochy — krew męczenników rozsączyła się po całym Polski obszarze, a imiona ich stoja na straży arki narodowej, a ich cienie czuwają nad dolą Ojczyzny.... Do nas należy pokazać światu jak wielbimy ludzi którzy prawdziwie byli wielkimi, dla tego że byli prawdziwie Polakami. Do nas należy przekonać świat i ciemieźców naszych że wiara, za którą męczennicy życiem przypłacili, jest naszą i całego narodu wiarą splatającą dla Polski wieniec odrodzenia. Do nas należy rozdmuchiwać w młodych sercach żądze zupełnego oddania się krajowi — zapisać na karcie dalekich wieków pamięć męczeństwa naszej matki. A czyliż medal, który zalecamy Emigracji, nie odpowie temu celowi? — Będzie on hołdem dla braci co z katowskich rąk zginęli, otuchą dla cierpiących, przypomnieniem dla wszystkich Polaków że winni służyć Ojczyźnie i w potrzebie za nią umierać!

Wzywając was, bracia, do ofiary narodowej, podnosząc myśl zdolną zapalić polskie dusze, długo się z słowem nie rozwodzimy. Kto czuje łatwo nas zrozumie.

Bruxella 10 stycznia 1846 r.

Pozdrowienie i Braterstwo;

Wincenty Tyszkiewicz, *Prezyluujący w Kommissji*.

Członkowie, Lelewel Joachim — Worcell Stanisław — Tyszk Wiktor — Dworzecki Jan. —

Konstanty Zaleski, *Sekretarz*, Młodecki Jan Nepomucen *Kassjer*.

4880/1

OPIS MEDALU.

Teraźniejszość i przyszłość Polski, jój obecne męczeństwo i zbliżający się tryumf; oto myśl której wyobrażenie plastyczne tułactwo krajowi chce przesłać w upominku. Po jednej więc stronie medalu, Polska uosobiona w postaci niewiasty, z koroną wież (*couronne murale*) na głowie, klęczy dźwigając krzyż ciężki męczeństwa swojego; ale nie ugina się pod nim bo wzrok jój ku niebu się wznosi, a ręką na kotwicy świętych nadziei opiera się. Przy niej orzeł z lancą skruszoną w szponach, godło świeżego boju. Na ziemi tarcza na troje przełamana z herbami połączonemi Korony i Litwy przypomina rozbiory. W około napis « *Pro nostra et vestra Libertate* » głosi narodom zarazem i potrzebę w pośród nich Polski, i zasługę jój poświęceń. Na dolnym odcinku medalu wyrazy « *Exules Martyribus MDCCCXLVI* » wskazują jego przeznaczenie.

To Polski teraźniejszość. Na stronie odwrotnej orzeł, wieków nowożytnych fenix, już z płomieni całopalenia uleciał, otoczony promieniami męczenników swoich, których nazwiska wieńczą go słońcem (1). Ale stosem jego całopalenia jest ołtarz, a na ołtarzu napis « *Resurgam* ». Wieniec z palm i dębowych liści w koło medal otaczający oznacza obywatelską męczeństwa naturę; wszystko razem nadzieję narodowej przyszłości.

Wyrycie i wykonanie takowego medalu Kommissja powierzyła P. *Adolfowi Jouvenel* jednemu z najznakomitszych belgijskich w tej gałęzi artystów. Medal na niemającą skalę, sześćdziesiąt milimetrów średnicy wynoszący, kosztować ma łącznie z wydatkami druków i ogłoszenia, nielicząc wszakże ani metalu ani wybicia, około 4000 franków.

W skutek więc zawartej z P. *Jouvenel* umowy, Kommissja ogłasza składkę i wzywa do niej całe narodowe Tułactwo. Najmniejszy datek nie odrzuca się aby zostawić każdemu pole otwarte wzięcia udziału w wykonaniu tego pomnika narodowego.

Kommissja w tym celu rozsyła na wszystkie punkta pobytu polskiego Tułactwa listy składkowe z wymienieniem miejsc i adreśmów gdzie datki składane być mają. Obowiązkiem jój będzie ogłaszać rachunki publicznie, oraz listę imienną datkujących, którzy sami jedynie staną się fundatorami medalu.

Kommissja ma przekonanie iż summa 4000 franków z samych ofiar tułackich uzupełnioną zostanie. Gdy jednak wywołana składka nie daje prawa do medalu, a wielu z rodaków zechce wcześniej zapewnić sobie jego nabycie, Kommissja przewidując potrzebę, ogłasza subskrypcję w języku francuzkim, otwartą równie dla rodaków jak i cudzoziemców.

Warunki przedpłaty są :

Na medal srebrny	franków	25
Bronzowy		7
Z białego mieszanego kruszcu		3

Składki i subskrypcje przyjmować będą :

W Bruxelli, Członkowie Kommissji i Redakcja *Orla Białego*.

W Paryżu, Redakcje dzienników, Kommissja funduszmów, Kassjer Komitetu Zjednoczenia, Centralizacja Towarzystwa Demokratycznego i Dyrektorowie Tow. 3° Maja.

We Francji po departamentach, Kassjerowie Gmin, Sekcyjów i Dyrektorowie 3° Maja.

W Londynie podobnie oraz Prezes *Ogółu* i Sekretarz Tow. Literackiego Przyjaciół Polski.

Nikt z partykularnych nie ma prawa zbierać składek bez upoważnienia piśmiennego, opatrzonego podpisem Kommissji.

Wszelkie pisma przysyłane i Mandaty wystawiane być mają na imię i adres *Jana Nepomucena Młodzieckiego* Kassjera Kommissji *rue Ruisbroek, 56, à Bruxelles*.

Sekretarz Kommissji, Konstanty Zaleski.

Prezydujący w Komissji, Wincenty Tyszkiewicz.

(1) Wymieniamy tu listę Męczenników których imiona i zgon szlachetny doszły naszej wiadomości. Rodacy mający o innych dokładne szczegóły i niezaprzeczoną o zgonie pewność, zechcą rychłą przesłać do Kommissji wiadomość. Szymon Konarski — Artur Zawisza — Michał Wołłowicz — Kasper Dziewicki — Giecołd Stefan — Levitoux — Leon Zaleski — Robert Chmielewski — Xiądz Zarzecki — Joanna Boczkowska — M. Jakubowski — Grzegorz Zajac — Łukaszewicz — Ignacy Moroz — Antoni Winnicki — Horodyński Major — Ignacy Kuleczyński — Xiądz Zaboklicki — Erenberg — Xiądz Jarzyna — Xiądz Trynkowski — Olszewski Michał — Buczański Alexander Tatar — Szpek Edward — Palmart Alexander. Nazwisk zamieszczonych będzie na medalu o ile objętość miejsca dozwoli.